การประเมินความเสี่ยงทุจริตใน ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ประจำปี งบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

องค์การบริหารส่วนตำบลประจันตคาม

อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

การประเมินความเสี่ยงทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนประจำปี ๒๕๖๙

องค์การบริหารส่วนตำบลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

เนื่องจากปัจจุบันได้ปรากฏในสื่อต่างๆพบว่าเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่อง การรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นจำนวนมากตลอดจนกระทั่งนำไปสู่การขัดแย้งทางผลประโยชน์ และอาจนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชั่นของบุคลากรในหน่วยงานต่อไป

การประเมินความเสี่ยงทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนขององค์กรบริหารส่วนตำบลประจันตคามในปีงบประมาณพ.ศ. 2569 ดำเนินการผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลการพิจารณากระบวนการจัดการความเสี่ยงการทุจริตพฤติกรรมมิชอบที่ได้ ผ่านการดำเนินการผ่าน รวมถึงข้อมูลสถิติ ร้องเรียนการทุจริตและเรื่องการลงโทษทางวินัยของเจ้าหน้าที่

1. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชฯส่วนรวม หรือการรับสินบน วัตถุประสงค์หลักของการประเมิน ความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจเกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการ ป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดตวามเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านทุจริตให้แก่บุคคลกรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดทุจริตในองค์กร ทั้งนี้การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการองค์กรจะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือการประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการ ป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

2. นิยามหรือความหมายที่เกี่ยวข้อง

2.1ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง เหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในการกระทำการทุจริต (Corruption Risk) จากการพิจารณาอนุมัติอนุญาติและการบริการประชาชน การให้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ การใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินโครงการต่างๆ และการบริหารงบกองทุน ทั้งนี้ให้รวมถึงความเสี่ยง การทุจริตจากการยักยอกเงินหรือทรัพย์สิน การเงิน การบัญชีที่เป็นเท็จ (Fraud Risk)ซึ่งมักเกิดจากการกระทำของบุคคลเพียงลำพัง เนื่องจากระบบ การควบคุมภายในอ่อนแอ

2.2 สินบน (Bribery) หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้การรับ การเรียกร้องผลประโยชน์ ที่ไม่สมควร ไม่ว่าเป็นสถานที่ใดๆ ผลประโยชน์นั้นเป็นไปได้ทั้งรูปตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน ทั้งทางตรงและทางอ้อมและไม่ว่าจะเป็น

สถานที่ใดก็ตามโดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการโน้มน้าวหรือตอบแทนให้บุคคลกระทำหรือยกเว้นการกระทำอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น ดังนั้นการให้หรือรับของขวัญรวมถึงผลประโยชน์อื่นใด เช่น การจัดค่าเดินทางและที่พักอาจถูกพิจารณาว่าเป็นสินบนได้

2.3 รูปแบบของสินบนหมายถึงผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เช่น

2.3.1 สินบน (Bribery) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เสนอว่าจะให้สัญญาว่าจะให้มอบให้การยอมรับการให้หรือการสิ่งอื่นใดอันส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะเจาะจงให้กระทำหรือกระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ

3.3.2 ค่าอำนวยความสะดวกค่าใช้จ่ายจำนวนเล็กน้อยที่ต้องจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐอย่างไม่เป็นทางการการให้เพียงเพื่อให้ความมั่นใจว่าเจ้าหน้าที่รัฐดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการหรือเป็นการกระตุ้นให้ดำเนินการอย่างรวดเร็วโดยกระบวนการนั้นใช้โดยติดคเจ้าหน้าที่รัฐการกระทำอันชอบหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้น

2. 3.3 ค่ารับรองและของขวัญค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการของผู้รับบริการรัฐเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีหรือการแสดงซึ่งสินน้ำใจวัฒนธรรมทางสังคมซึ่งงอาจรวมถึง ค่าที่พัก ค่าโดยสาร ค่าศึกษาดูงาน ค่าอาหารและค่าเครื่องดื่มบัตรกำนัล ฯลฯ

2. 3.4 สินน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการมีน้ำใจมีมิตรไมตรีการดูแลซึ่งกันและกันเป็นต้นโดยหวังว่าการเอาผลประโยชน์จากการใช้อำนาจของผู้รับในอนาคต

2. 3.5 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ค่าใช้จ่ายที่เป็นสิ่งของใดใดที่มีค่ากันเงินรวมถึงค่าใช้แทนเงินสดและสิ่งที่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าหรือการบริการได้

3 นิยามประเภทของความเสี่ยงการทุจริต

3.1 ด้านการอนุมัติอนุญาต การให้บริการบ้านการอนุมัติอนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตทางทางราชการพศ 2558 หรือตามระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน

3.2 ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งในตำแหน่งหนึ่งหรือการปฏิบัติหน้าที่โดยกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่มีการปฏิบัติหรือการละเว้นปฏิบัติในทางมิชอบ

3.3 ด้านการจ่ายงบประมาณ โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่การประเมินของทุกประเภทงบประมาณได้แก่ งบการดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุนเงินที่ได้รับจากหน่วยงานอื่นงบกลางเงินนอกงบประมาณและโครงการที่จ่ายเงินขาดจากเงินสะสมของกลุ่มปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

4.กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตตามหลักการควบคุมภายในขององค์กร (Controt Environment ตามมาตฐาน COSO 2013 (Committee of Sponsoring Organizationw 2013)

ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้ปี ค.ศ 1992 และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยที่ผ่านมามีการออกแบบแนวทางด้านการควบคุมภายในเพิ่มเติมอีกสามครั้งคือครั้งแรกเมื่อปี

ค.ศ. 2006 เป็นแนวทางด้านการทางการเงิน **internal control over Financial Report - Guidance for small Public companies** ครั้งที่ 2 เมื่อปี ค.ศ. 2009 เป็นแนวทางด้านการกำกับติดตาม

เกณฑ์ระดับโอกาสที่เกิดการทุจริต (Likeihood)

ลำดับ	โอกาสจะเกิด	คำอธิบาย
4	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
3	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อย
2	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ้างครั้ง
1	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
0	ไม่มี	ไม่มีโอกาส

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Lmpact)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
1	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	15-25 คะแนน
2	ความเสี่ยงระดับสูง	9-14 คะแนน
3	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	5-8 คะแนน
4	ความเสี่ยงระดับต่ำ	1-4 คะแนน

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
1	ความเสี่ยงระดับสูงมาก	15-25 คะแนน
2	ความเสี่ยงระดับสูง	9-14 คะแนน
3	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	5-8 คะแนน
4	ความเสี่ยงระดับต่ำ	1-4 คะแนน

4.2 การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ 1 ระบุประเด็นความเสี่ยงทุจริต โดยอธิบายรายละเอียดรูปแบบเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติกรรมการทุจริตที่ในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการหรือโครงการที่การประเมินให้มีความชัดเจนมากที่สุดโดยอาจค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิดหรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง/มีประวัติอยู่แล้วและไม่เคยเกิดหรือไม่มี ประวัติมาก่อนแต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสจะเกิด

ขั้นตอนที่ 2 การจัดระดับความรุนแรงความเสี่ยงของการทุจริต

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินการควบคุมความเสี่ยง ต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วยเนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยงหรือโอกาสเสี่ยงต่ำแต่พบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้นนั้นในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนที่เป็นไปได้เพราะไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานนั้นจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไข ความเสี่ยงทุจริตนั้นอยู่แล้ว

5. **การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ**

เป็นการกำหนดวิธีการหรือแนวทางเพื่อควบคุมลดโอกาสความเสี่ยงการทุจริตโดยนำมาตรการความควบคุมความเสี่ยงทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่กระทำมิชอบของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันมาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใดเพื่อพิจารณาการจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงกันทุจริตเพิ่มเติมทั้งนี้ควรเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้และต้องการติดตามเพื่อประเมินผลการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนการบริหารความเสี่ยงทุจริตที่กำหนดไว้

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙
องค์การบริหารส่วนตำบลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

หัวข้อ/ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินการตามมาตรการหรือการดำเนินการเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยง
การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑. การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเพื่อใช้ดุลยพินิจให้ความเห็นชอบเพื่อพิจารณาอนุมัติ อนุญาตไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน	น้อย (๒ x ๑)	๑. ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานแสดงเจตนารมณ์ไม่รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)	๑. ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานแสดงเจตนารมณ์ไม่รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๙
	๒. การเรียกรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อผลประโยชน์แห่งความรวดเร็วในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	น้อย (๒ x ๑)	๒. หน่วยงานมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมโดยเฉพาะ	๒. หน่วยงานจัดประชุมพนักงาน เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๙ โดยเน้นย้ำให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทบทวนความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และมีการอบรมเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรม ให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอยู่เสมอ
	๓. การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเพื่อดำเนินการอนุมัติ อนุญาต แม้เอกสาร หรือหลักฐาน หรือเงื่อนไขที่กำหนดไม่ครบถ้วน	น้อย (๒ x ๑)	๓. เจ้าหน้าที่มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และแสดงแผนผังการปฏิบัติงาน (Work flow) โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงาน และกรอบระยะเวลาชัดเจน	๓. หน่วยงานจัดทำแผนผังการปฏิบัติงาน (Work flow) โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงาน และกรอบระยะเวลาชัดเจน และนำไปประชาสัมพันธ์ ณ จุดต่างๆ ของสำนักงาน
	๔. รับสินบนจากผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร รื้อถอน ดัดแปลง เพื่อให้ตรวจผ่านมาตรฐาน	น้อย (๒ x ๑)	๔. หน่วยงานมีการจัดประชุมทบทวนความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และมีการอบรมเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรม ให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอยู่เสมอ	๔. หน่วยงานไม่มีเรื่องร้องเรียนในประเด็นการรับสินบนเกี่ยวกับการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

หัวข้อ/ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินการตามมาตรการหรือการดำเนินการเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยง
การใช้อำนาจตามกฎหมาย	การรับสินบนเพื่อนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ประโยชน์แก่บุคคลภายนอก เช่น รับทรัพย์สินเพื่อนำรถของทางราชการไปรับส่งบุคคลภายนอก	น้อย (๒ x ๑)	๑. มีทะเบียนคุมการใช้ยานพาหนะของทางราชการอย่างชัดเจน ๒. หน่วยงานมีการจัดประชุมทบทวนความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และมีการอบรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม ให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอยู่เสมอ	๑. หน่วยงานจัดประชุมทบทวนความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย โดยเป็นวาระการประชุมของการประชุมประชุมพนักงาน เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๙ ๒. หน่วยงานไม่มีเรื่องร้องเรียนในประเด็นการรับสินบนเกี่ยวกับการใช้อำนาจตามกฎหมาย
การจัดซื้อจัดจ้าง	การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อจำกัดคุณสมบัติของผู้เข้าประมูลโครงการของรัฐ (ล็อกสเปก)	น้อย (๒ x ๑)	๑. มีขั้นตอนกระบวนการในการแต่งตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในการพิจารณารับบุคคลเข้าปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส เป็นธรรม ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ๒. หน่วยงานมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ อย่างสม่ำเสมอ	๑. หน่วยงานมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ ทุกปีงบประมาณ ๒. หน่วยงานมีเรื่องร้องเรียนในประเด็นการรับสินบนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างลดลง

หัวข้อ/ประเด็น	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ผลการดำเนินการตามมาตรการหรือการดำเนินการเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยง
การบริหารงานบุคคล	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับพนักงานจ้าง หรือลูกจ้างเข้าทำงาน	น้อยมาก (๑ x ๑)	๑. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์การรับสมัครพนักงานหรือลูกจ้างผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ตามช่องทางต่าง ๆ ๒. วางมาตรการห้ามเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการรับสมัครพนักงานเรียกรับผลประโยชน์ในการรับพนักงานจ้าง หรือลูกจ้างเข้าทำงาน ๓. หากมีการฝ่าฝืนหรือกระทำผิดตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น จะต้องได้รับการพิจารณาทางวินัยตามระเบียบข้อบังคับ ๔. มีขั้นตอนกระบวนการในการแต่งตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในการพิจารณารับบุคคลเข้าปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส เป็นธรรม ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน	๑. หน่วยงานมีการเปิดเผย ประชาสัมพันธ์การรับสมัครพนักงานหรือลูกจ้าง ผ่านช่องทางเว็บไซต์ของสำนักงาน และการปิดป้ายประชาสัมพันธ์ ๒. ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานแสดงเจตนารมณ์ไม่รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๙ ๓. หน่วยงานไม่มีเรื่องร้องเรียนในประเด็นการรับสินบนเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

กำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน กำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยง ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) คือ ความเป็นไปได้หรือความถี่ที่จะเกิดความเสี่ยง ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) คือ ระดับของความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายตามภารกิจ เป็นการพิจารณาระดับความรุนแรงและมูลค่าความเสียหายจากความเสี่ยงที่คาดว่าจะได้รับและระดับของความเสี่ยง(Risk Matrix) โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานและลักษณะของผลจากการดำเนินงาน ซึ่งสามารถกำหนดได้ ๕ ระดับ ดังนี้

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	ความถี่ในการเกิดเหตุการณ์	ความน่าจะเป็นในการเกิดเหตุการณ์	ความน่าจะเป็นในการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน การให้หรือรับสินบน
๑	น้อยมาก	๕ ปีต่อครั้ง	ไม่มีโอกาสเกิดขึ้นเลย (๐ - ๒๐%)	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก
๒	น้อย	๒-๓ ปีต่อครั้ง	มีโอกาสในการเกิดขึ้นน้อยมาก (มากกว่า ๒๐ - ๔๐%)	มีโอกาสในการเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๓	ปานกลาง	๑ ปีต่อครั้ง	มีโอกาสในการเกิดขึ้นปานกลาง (มากกว่า ๔๐ - ๖๐%)	มีโอกาสในการเกิดขึ้นบางครั้ง
๔	สูง	๑-๖ เดือนต่อครั้งแต่ไม่เกิน ๕ ครั้ง	มีโอกาสในการเกิดขึ้นมาก (มากกว่า ๖๐ - ๘๐%)	มีโอกาสในการเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๕	สูงมาก	๑ เดือนต่อครั้งหรือมากกว่า	มีโอกาสในการเกิดขึ้นสูงมาก (มากกว่า ๘๐ - ๑๐๐%)	มีโอกาสในการเกิดขึ้นประจำ

เกณฑ์การประเมินระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ	ผลกระทบ	ผลกระทบต่อ			
		ทรัพย์สิน	องค์กร	ค่าเป้าหมาย	ด้านผลประโยชน์ทับซ้อนการให้หรือรับสินบน
๑	น้อยมาก	ไม่มีการสูญเสีย	ไม่ส่งผลเลย หรือส่งผลกระทบระดับบุคคล	เป้าหมายความสำเร็จ ต่ำกว่า ๓๐%	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานนานๆ ครั้ง
๒	น้อย	สูญเสียเล็กน้อย	ส่งผลกระทบในระดับหน่วยงาน	เป้าหมายความสำเร็จ ๓๐% - ๔๙.๙๙%	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	สูญเสียปานกลาง	ส่งผลกระทบระดับหน่วยงาน	เป้าหมายความสำเร็จ ๕๐% - ๖๙.๙๙%	สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ไม่เหมาะสม
๔	สูง	สูญเสียค่อนข้างมาก	ส่งผลกระทบระดับกรม	เป้าหมายความสำเร็จ ๗๐% - ๘๕%	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
๕	สูงมาก	สูญเสียมาก	ส่งผลกระทบไปยังภายนอกกรม	เป้าหมายความสำเร็จ มากกว่า ๘๕%	ถูกลงโทษทางวินัยร้ายแรง

ในการประเมินความเสี่ยงควรระบุเหตุผลและข้อมูลประกอบในการประเมินระดับเกณฑ์ดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนต่อการเลือกระดับความเสี่ยงและใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบในการประเมินระดับความเสี่ยงภายหลังการจัดการความเสี่ยง เมื่อทำการประเมินระดับของความเสี่ยงทั้งในโอกาสและความรุนแรงที่เกิดขึ้นแล้วให้ทำการคำนวณระดับของความเสี่ยงที่เหลืออยู่ด้วยสูตรการคำนวณ ดังนี้

ระดับความเสี่ยง = ระดับโอกาส x ระดับความรุนแรง

ระดับความเสี่ยง (Risk Matrix) พิจารณาตามเกณฑ์ในการจัดการความเสี่ยง สามารถกำหนดได้หลายระดับและตามแต่ช่วงคะแนนที่กำหนด ตามตัวอย่างกำหนดที่ ๕ ระดับ ดังนี้

ลำดับความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน	เขตสี (zone)
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๒๐ - ๒๕ คะแนน	แดง
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๑๐ - ๑๖ คะแนน	ส้ม
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๙ คะแนน	เหลือง
๔	ความเสี่ยงระดับน้อย (Low Risk : L)	๒ - ๓ คะแนน	เขียว
๕	ความเสี่ยงระดับน้อยมาก (Least Risk : L)	๑ คะแนน	ฟ้า

การประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง เป็นการนำความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงแต่ละปัจจัยที่ระบุไว้มาประเมินโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงต่าง ๆ และประเมินระดับความรุนแรงหรือมูลค่าความเสียหาย (Impact) จากความ เสี่ยง เพื่อให้เห็นถึงระดับของความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ทำให้สามารถกำหนดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่าง เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานสามารถวางแผนและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างถูกต้องภายใต้งบประมาณ กำลังคน หรือเวลาที่มีจำกัด โดยอาศัยมาตรฐานที่กำหนดไว้ข้างต้น

ขั้นตอนในการประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง

- พิจารณาโอกาส/ความถี่ ในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ (Likelihood) ว่ามีโอกาส/ความถี่ที่จะเกิดขึ้น มากน้อยเพียงใด ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

- พิจารณาความรุนแรงของผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) ที่มีผลต่อองค์กร/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ว่ามีระดับความรุนแรง หรือมีความเสียหายเพียงใด ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

การวิเคราะห์ความเสี่ยง เมื่อพิจารณาโอกาส/ความถี่ที่จะเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของแต่ละปัจจัยเสี่ยงแล้ว ให้นำผลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และผลกระทบของความเสี่ยงต่อองค์กร/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ว่าก่อให้เกิดระดับของความเสี่ยงในระดับใด

การจัดลำดับความสำคัญในการจัดการความเสี่ยง เมื่อได้ค่าระดับความเสี่ยงแล้ว นำมาจัดลำดับความรุนแรงของความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อองค์กร/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อพิจารณากำหนดวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงของแต่ละสาเหตุของความเสี่ยงที่สำคัญให้เหมาะสม โดยพิจารณาจากระดับของความเสี่ยงที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) ความรุนแรง/ความเสียหายทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) ที่ประเมินได้โดยจัดเรียงลำดับจากระดับต่าง ๆ จากระดับความเสี่ยงน้อยมาก น้อย ปานกลาง สูง สูงมาก และเลือกความเสี่ยงตามที่กำหนดมาจัดลำดับความสำคัญในการจัดการความเสี่ยงภายหลังจากที่ได้ประเมินความเสี่ยงมาแล้ว เช่น ความเสี่ยงที่มีระดับสูงมากและสูงมาจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

แผนภูมิความเสี่ยง

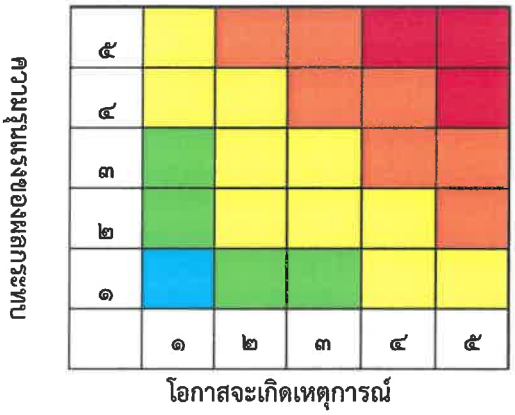

กรอบการกำหนดระดับความเสี่ยงตามเขตสี (zone)

จากแผนภูมิความเสี่ยงจะเห็นได้ว่า ได้มีการจัดระดับความเสี่ยงตามเขตสี (Zone) ซึ่งแบ่งเป็น ๕ ระดับ ซึ่งจะได้เชื่อมโยงไปสู่การควบคุม/การจัดการความเสี่ยงทั้งในปัจจุบัน และที่จะได้มีการกำหนดเพิ่มเติมตามนโยบายการบริหารความเสี่ยง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	เขตสี (zone)	มาตรการในปัจจุบัน	มาตรการเพิ่มเติม
ระดับน้อยมาก	ฟ้า	มาตรการในการจัดการความเสี่ยงในปัจจุบันอาจเพียงพอแล้วให้ติดตามการดำเนินการเป็นระยะ ๆ	ไม่จำเป็นต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติมอีก หรืออาจมีได้หากไม่ใช้ทรัพยากรเพิ่มเติม หรือมีแผนงานอื่นรองรับอยู่แล้ว
ระดับน้อย	เขียว	มาตรการในการจัดการความเสี่ยงในปัจจุบันอาจเพียงพอแล้วให้ติดตามการดำเนินการเป็นระยะ ๆ	ไม่จำเป็นต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติมอีก หรืออาจมีได้หากไม่ใช้ทรัพยากรเพิ่มเติม หรือมีแผนงานอื่นรองรับอยู่แล้ว
ระดับปานกลาง	เหลือง	ต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องและอาจเพิ่มเติมความเข้มข้นในการดำเนินการตามมาตรการในปัจจุบัน	ไม่จำเป็นต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติมอีก หรืออาจมีได้หากไม่ใช้ทรัพยากรเพิ่มเติมหรือมีแผนงานอื่นรองรับอยู่แล้ว
ระดับสูง	ส้ม	ต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องและอาจเพิ่มเติมความเข้มข้นในการดำเนินการตามมาตรการในปัจจุบัน	จำเป็นต้องมีการเพิ่มเติมมาตรการโดยหากมีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรในการจัดการความเสี่ยง ให้มีความสำคัญในระดับรอง
ระดับสูงมาก	แดง	ต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องและอาจเพิ่มเติมความเข้มข้นในการดำเนินการตามมาตรการในปัจจุบัน	จำเป็นต้องมีการเพิ่มเติมมาตรการโดยหากมีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรในการจัดการความเสี่ยง ให้มีความสำคัญในระดับที่สูงกว่า และผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการติดตามการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง